Tulipa sogdiana

Foto NRV: NN

Nomenclatuur/etymologie

De geslachtsnaam *Tulipa* is afgeleid van het Perzische woord *tülbent*, wat 'tulband' betekent, refererend aan de vorm van de gesloten bloem. De soortaanduiding *sogdiana* is een geografische verwijzing naar het historische gebied Sogdiana, een oude beschavingsregio in Centraal-Azië, voornamelijk gelegen in de huidige landen Oezbekistan en Tadzjikistan. De soort werd in 1851 voor het eerst beschreven door de Russische botanist Alexander Bunge.

Taxonomie

Tulipa sogdiana is een botanische tulp, wat betekent dat het een wilde, onveranderde soort is. Ze behoort tot het ondergeslacht *Eriostemones*, de tulpen met behaarde meeldraden, en staat dicht bij *Tulipa biflora*. De soort is ingedeeld als volgt:

- Rijk: Plantae
- Orde: Liliales
- Familie: Liliaceae (Leliefamilie)
- Geslacht: *Tulipa*
- Soort: *T. sogdiana*

Synoniemen

Vanwege de nauwe verwantschap en de variabiliteit van de Centraal-Aziatische tulpen, is er discussie geweest over de status van deze soort. Ze wordt vaak als een afzonderlijke soort beschouwd, maar in sommige classificaties wordt ze gezien als een vorm of synoniem van *Tulipa biflora* of *Tulipa turkestanica*.

Variëteiten en cultivars

Tulipa sogdiana is in de horticultuur vooral bekend als de botanische soort zelf. Er zijn weinig tot geen officieel geregistreerde cultivars die direct van deze soort zijn afgeleid. Ze wordt gewaardeerd om haar pure, wilde vorm.

Familie

De plant maakt deel uit van de Liliaceae, de Leliefamilie. Dit is een familie van eenzaadlobbige, voornamelijk kruidachtige planten die zich vaak door middel van bollen vermeerderen.

Hoogte

Dit is een lage tot middelhoge tulp. De planthoogte is bescheiden, doorgaans tussen de 15 en 25 centimeter.

Bloemkleur

De bloemen van *Tulipa sogdiana* zijn meestal crèmekleurig tot wit aan de buitenzijde en vertonen een opvallend geel hart. De bloemblaadjes zijn puntig en de bloem opent zich in de zon in een stervorm. Er kunnen soms lichte violette strepen op de buitenste bloemblaadjes aanwezig zijn.

Bladkleur

De bladeren zijn smal en langwerpig en hebben een grijsgroene of blauwgroene kleur.

Bloeiperiode

Tulipa sogdiana is een vroege bloeier. De bloeiperiode valt in het vroege voorjaar, meestal in maart en april.

Standplaats

Net als de meeste Centraal-Aziatische tulpen, vereist deze soort een standplaats in de volle zon. De bodem moet grindachtig, zandig of in ieder geval zeer goed waterdoorlatend zijn om de bol tijdens de droge zomer in rust te houden en rotting te voorkomen. Ze is zeer geschikt voor rotstuinen.

Herkomst

De soort is inheems in Centraal-Azië, en groeit in zanderige of grindachtige steppes van midden Iran tot het noorden van Afghanistan en de omliggende regio's. Dit is het historische gebied van Sogdiana.

Soort gewas

Het is een meerjarig bolgewas (*bulbous geophyte*). *T. sogdiana* wordt gewaardeerd als een uitstekende verwilderingstulp, die zichzelf op een geschikte standplaats jaarlijks in stand houdt en verspreidt.

Vermeerderingswijze

De plant vermeerdert zich door het vormen van dochterbollen (klisters) rond de moederbol. Omdat ze tot de botanische tulpen behoort, kan ze zich ook gemakkelijk door zaad verspreiden.

Klimaatzone

De soort is goed winterhard en gewend aan de koude, droge winters en hete, droge zomers van haar natuurlijke habitat. Ze heeft een koudeperiode nodig om de bloei te induceren.

Insecten

Als een van de vroege voorjaarsbloeiers, is *Tulipa sogdiana* een aantrekkelijke en essentiële voedselbron voor vroege bestuivers zoals honingbijen en wilde bijen, vooral dankzij de open bloemvorm.

Bronvermelding

https://www.tuinadvies.nl/plantengids/15964/tulipa-sogdiana

https://www.allesoverbloembollen.nl/bloembollen-soorten/voorjaarsbloeiende-bolgewassen/botanische-tulp/

https://nl.wikipedia.org/wiki/Tulp

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/etymologie	*Tulipa* (tulband); *sogdiana* (vernoemd naar de regio Sogdiana)
Taxonomie	*Rijk:* Plantae, *Familie:* Liliaceae, *Geslacht: Tulipa*, *Soort: T. sogdiana*
Synoniemen	Soms gezien als vorm van *Tulipa biflora* of *Tulipa turkestanica*
Variëteiten en cultivars	Geen prominente cultivars; geteeld als pure botanische soort
Familie	Liliaceae (Leliefamilie)
Hoogte	15 tot 25 centimeter
Bloemkleur	Crèmekleurig tot wit, met opvallend geel hart
Bladkleur	Grijsgroen of blauwgroen, smal
Bloeiperiode	Maart en april (vroeg voorjaar)
Standplaats	Volle zon; zeer goed doorlatende, zandige/grindhoudende, droge grond
Herkomst	Centraal-Azië (Iran, Afghanistan, historische Sogdiana)
Soort gewas	Bolgewas (*bulbous geophyte*), meerjarig, verwilderaar
Vermeerderingswijze	Bijbolletjes (klisters) en zaad
Klimaatzone	Goed winterhard; vereist koude winter en droge, warme zomer
Insecten	Trekt bijen en andere vroege bestuivers aan